

schenen boekjes en boeken van Dr. Van der Sleen, G. J. A. Mulder, Dr. Escher, R. Schuiling, K. Zeeman, v. d. Lijn, Dr. Faber en L. B. Bos.

Verzamelaars zitten nu in heel ons land. Het is alleen jammer, dat ze nog niet tot één *bond* vereenigd zijn. In hun collecties zitten waardevolle stukken, die in een groot museum thuis hooren. Meer contact tusschen de Musea en de particuliere collecteurs ware in het belang der wetenschap zeer wenschelijk. Beide zouden er hun voordeel mee kunnen doen. Wie neemt het initiatief?

Denekamp.

J. B. BERNINK.

„Natura docet”.

AANTEKENINGEN OVER JEUGDVORMEN VAN NEDERLANDSCHE SCHELPE.

II.

DE ONTWIKKELING VAN DE SCHELP VAN *PETRICOLA PHOLADIFORMIS* LAM.

De schelpenverzamelaar, die zijn aandacht niet alleen aan de groote Mollusken-soorten, door de zee op ons strand aangespoeld, schenkt, maar tevens de schelpjes van kleine species wil onderscheiden, zal zich, om van zijn determinaties zeker te mogen zijn, de kennis van de jeugdvormen der groote soorten eigen moeten maken. Weliswaar zijn bij vele soorten de jonge exemplaren als gelijkvormige verkleiningen van de volwassene direct te herkennen, bij enkele echter wijkt de vorm van de jonge schelpjes zóózeer van die der volwassene af, dat slechts door nauwkeurig onderzoek hun identiteit is vast te stellen.

De strandvonder, die in het algemeen slechts dood materiaal in handen krijgt, kan deze identiteit op twee manieren vaststellen. In de eerste plaats kan hij de jeugdvormen zeer nauwkeurig bestudeeren en op die wijze trachten één of meer kenmerken te vinden, die gedurende den groei onveranderd blijven. In de tweede plaats kan hij probeeren een groot aantal exemplaren van de betreffende soort te verzamelen, daarbij zorgende schelpen van alle verschillende leeftijden te vergaren. Uitgaande van de volwassen, op normale wijze te determineeren exemplaren kan hij dan in grootte afdalen en de al of niet afwijkende jeugdvormen door een serie van intermediairen met de volwassen exemplaren verbinden.

De Amerikaansche boormossel, die in ons land sinds een dertigtal jaren inheemsch is en tegenwoordig langs onze kust vrijwel overal algemeen voorkomt, is één van de soorten, waarvan de zeer jonge schelpen sterk van die der volwassen exemplaren afwijken. Bij nauwkeurig onderzoek blijkt dat in het slot een tijdens den groei niet veranderend kenmerk gevonden wordt: de stand en de vorm van de tanden zijn bij de jongste exemplaren hetzelfde als bij de volwassene en hierdoor zijn de jeugdvormen dus als *Petricola pholadiformis* te determineeren.

Beschikt men over een uitgebreid materiaal, dan kan men een serie van in grootte opklimmende exemplaren samenstellen. Men ziet dan dat de zeer jonge schelpjes zich in drie kenmerken van de grooten onderscheiden:

In de eerste plaats verandert in den loop van den groei de verhouding van lengte tot hoogte van de schelp. Hebben de schelpjes een lengte van ongeveer één millimeter, dan is de hoogte ongeveer 75 % van de lengte. Dit percentage wordt geleidelijk kleiner: bij schelpjes van meer dan één centimeter lang vond ik het steeds kleiner dan 50 %. Maar bij toenemende grootte neemt tevens de wisselvalligheid van deze verhouding toe. Dat is waarschijnlijk toe te schrijven aan het feit dat wij hier met een borend schelpdier te maken hebben, waarbij de consistentie van de stof, waarin het boort, den groei van de schelp plaatselijk kan remmen en aldus den vorm (i.c. de verhouding van lengte tot hoogte) kan beïnvloeden. Bij Amerikaanse boormossels van een lengte grooter dan vier centimeter vond ik voor $\frac{\text{hoogte} \times 100}{\text{lengte}}$ waarden variërend van 36 tot 46,5.

In de tweede plaats bezitten de zeer jonge exemplaren (fig. 1) nog niet de kenmerkende radiale ribben aan de voorzijde van de schelp. Deze verschijnen pas wanneer de lengte van het schelpje tegen de twee millimeter bedraagt (fig. 2). Bij exemplaren van anderhalve millimeter ziet men soms al een zwakke golfing aan de voorzijde. De jonge schelpjes blijken voorzien te zijn van uiterst fijne, regelmatige, concentrische ribbels.

In de derde plaats is er verschil in kleur: de volwassen exemplaren, die het periostracum missen zijn namelijk dof en roomwit, terwijl de zeer jonge schelpjes voorzien zijn van een goudbruin tot roodbruin opperhuidje.

Stelt men een in grootte opklimmende serie van *Petricola pholadiformis* samen, dan ziet men de hier genoemde kenmerken min of meer geleidelijk veranderen en aldus de jeugdvorm in de typische volwassen Amerikaanse boormossel overgaan.

Uit het bovenstaande moge gebleken zijn, dat de beide methodes, om de identiteit van de jonge schelpjes van de Amerikaanse boormossel vast te stellen tot het gewenschte resultaat voeren en elkaar wederkeerig bevestigen.

Amsterdam, April 1936.

C. O. VAN REGTEREN ALTENA.

Fig. 1. Jonge Amerikaanse boormossel.

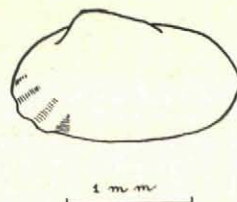

Fig. 2. Iets ouder Amerikaansch boormosseltje.

